

Phạm Văn Thuận

Vui buồn với tiếng Việt

Kính thưa các quý vị, chúng ta vẫn thường nghe nói: "tiếng Việt còn, nước Việt còn". Cũng bởi vì tiếng Việt rất quan trọng cho những bạn trẻ được sinh ra và lớn lên ở hải ngoại, nên chúng tôi đã cương quyết dành nhiều thời gian để mở những lớp học tiếng Việt cho các con em của các quý vị. Sau những ngày tháng học tập, hôm nay chúng tôi hân hạnh làm lễ mãn khóa cho tất cả những em đã theo học lớp tiếng Việt ở đây. Nhân dịp này, tôi xin hân hạnh giới thiệu đến các quý vị một em thật xuất sắc đã đạt thành tích thật cao trong cách hành văn và phát âm tiếng Việt. Em sẽ cho chúng ta biết những cái vui, nỗi buồn trong việc tiếp nhận một ngôn ngữ được xem là tiếng mẹ đẻ của em.

Thế là hơn hai trăm con người với tiếng vỗ tay thật lớn và cùng đứng lên đón chào người vừa được giới thiệu là xuất sắc.

Bước lên sân khấu là một chàng trai trẻ, cao lớn ăn mặc rất đúng mốt. Bước đến giữa sân khấu chàng trai cúi mình xuống chào mọi người và nói:

-Thanh Hùng xin kính chào tất cả các quý vị.

Lại một tràng vỗ tay thật to nữa vang lên.

Thanh Hùng bước đến đứng cạnh người điều khiển chương trình và người này nói:

- Kính thưa các quý vị, em Thanh Hùng, ngoài khiếu vẽ ra em còn có khiếu về ngôn ngữ. Em Thanh Hùng tuy là người Việt Nam nhưng từ nhỏ em sống với gia đình người Hoà Lan nên em không biết một chữ nào tiếng Việt. Gần đây khi biết mình là người Việt Nam, em đã theo học lớp tiếng Việt tại đây. Em chỉ học có hai tháng tiếng Việt mà khi tiếp xúc với em, chúng ta khó nhận ra đó là một người chỉ có hai tháng học tập mà nói được lưu loát như vậy. Xin em hãy kể cho mọi người cùng nghe là nguyên nhân nào đã làm em quyết định đi tới học tiếng Việt tại đây.

-Kính thưa các quý vị, thưa anh, vài năm trước đây, trong giờ ra chơi nghỉ giải lao, một người bạn cùng trường đã chạy đến bên em và lấy hai ngón tay trở để vào đuôi mắt rồi kéo ra thật dài để con mắt hí lại rồi nhìn em cười. Đây là một hành động biểu thị em là người Tàu. Tuy như các quý vị và anh đây thấy thì mắt em rất to chứ không hí như người bạn đó diễn tả. Em buồn lắm! không phải em buồn vì bị kỳ thị mà buồn vì chợt phát giác ra là ba má em đâu phải là người nuôi em bây giờ. Trong một lần cùng ba mẹ ngồi xem phim, trong phim có chiếu một cảnh người mẹ Việt Nam ẵm một đứa con khoảng đôi ba tuổi và vừa hôn nó vừa đùa giỡn với nó rất là vui. Nhìn cảnh đó thì em buồn và bỏ đi vào phòng riêng của em. Em chợt thấy ba mẹ em nhìn theo em mà không nói gì. Hai ngày sau, sau khi ăn cơm xong thì ba em nói: - Hôm nay chúng ta uống cafe ở phòng khách, ba mẹ có chuyện muốn nói với con. Tại phòng khách, ba em mở lời trước. Người nói: - Hai ngày nay con có thái độ không được vui, ba mẹ hiểu điều đó lắm. Ba mẹ nghĩ rằng thái độ đó của con phải xảy ra sớm hơn chứ không phải đợi đến ngày hôm nay. Bây giờ cũng là lúc con phải biết mọi sự thật thôi. Ngừng một lúc để nhấp một hớp cafe rồi ba em nói tiếp: - Như con đã biết nghề của ba là thuyền trưởng tàu vận chuyển hàng hóa đi đến khắp nơi trên thế giới. Chỉ khoảng hai năm nay ba mới xin đổi làm việc ở văn phòng để được gần con

và mẹ con. Mười sáu năm trước đây, trong một chuyến chở hàng đến Singapore, vào một đêm kia khi ba đang ngủ thì người thuyền viên đánh thức ba dậy và cho biết là trên màn hình hải hành có xuất hiện một chiếc tàu nhỏ. Chiếc tàu này cứ chạy lòng vòng quanh vùng đầy cá mập, nếu ba không cứu kịp thì không bao lâu chiếc tàu nhỏ đó sẽ bị chìm và những người trên tàu đó sẽ làm mồi cho cá mập. Ba thức dậy và đến nhìn vào màn hình hải hành thì thấy chiếc tàu nhỏ đó cách xa chiếc tàu của ba chỉ mười hải lý và nằm về hướng Tây Bắc. Lập tức ba ra lệnh cho tàu chạy hết tốc lực đến cứu con tàu nhỏ kia. Khi đến gần, ba đã cho chiếu đèn làm hiệu để cứu nhưng chiếc tàu nhỏ đó đã bỏ chạy. Chỉ một vòng lượn kỹ thuật là chiếc tàu của ba đã cập sát với chiếc tàu nhỏ đó. Không, phải gọi nó là chiếc ghe thì đúng hơn. Chiếc ghe bằng cây chỉ dài độ mười thước. Với cơn bão sắp tới thì chiếc ghe này chắc chắn phải chìm. Trên ghe có hai người thanh niên rất ốm yếu. Hai người này cố lấy sức để trèo lên tàu của ba với sự giúp đỡ của các thuyền viên của ba. Hai người thanh niên này nói tiếng Anh rất khá và họ tự giới thiệu một người là lái ghe và một người là thợ máy. Hai người này cho biết ở trong lòng ghe có chứa khoảng chín mươi người, và vì hai mươi hai ngày qua không có thức ăn và nước uống nên có rất nhiều người chết và kiệt sức. Ba hỏi hai người đó là tại sao thấy tàu của ba đến cứu mà lại bỏ chạy. Người lái ghe trả lời là vì tưởng tàu cướp.

Lập tức ba cho các thuyền viên qua ghe để đem mọi người lên. Một lúc sau, một thuyền viên đến cho ba biết là dưới ghe quá hôi hám và hình như tất cả đều đã chết hết. Nghe vậy nên ba đã qua chiếc ghe đó để được nhìn rõ ràng hơn. Quả thật đây là lần đầu tiên trong cuộc đời ba đã được chứng kiến một cảnh tượng quá hãi hùng. Tất cả mọi người không một ai nhúc nhích khi các thuyền viên đến lay gọi. Trong lòng ghe mùi xú uế nồng nặc. Ba cố bước đi trong lòng ghe để hy vọng còn một ai đó chỉ bị kiệt sức chứ chưa chết. Đến

gần mũi ghe, ba chứng kiến một cảnh tượng thật thương tâm. Người đàn ông đã chết và có lẽ là người chồng, trong tư thế giang cánh tay ra cho người đàn bà nằm lên. Bà này cũng đã chết. Bà ta cũng trong tư thế giang cánh tay ra cho một đứa bé khoảng mười tháng tuổi gối đầu lên. Đứa bé này đang ngậm vào nắm vú của người mẹ chỉ còn là một miếng da, nhưng đứa bé này còn sống. Ba ẵm đứa bé này và giao cho các thuyền viên chăm lo cứu chữa. Kết cuộc chỉ có bốn người lớn là còn thoi thóp và đã được cấp cứu.

Qua cơn bão thì trời cũng vừa sáng. Sau khi kiểm lại và biết chắc chắn là những người trên ghe đã thật sự chết, ba đã cho thủy táng chiếc ghe và số người trong đó.

Hai ngày sau tàu của ba ghé cảng Singapore. Sau khi giao hàng hoá và sáu người, ba trở về lại Hòa Lan và có đem theo đứa bé. Ba đã làm thủ tục để nhận nuôi đứa bé đó vì ba và mẹ không có con. Đứa bé đó chắc con cũng biết nó là ai rồi. Trong đời ba có lẽ một lỗi lầm lớn nhất mà ba ân hận mãi cho đến bây giờ, đó là ba đã không lục soát trong người ba mẹ của đứa bé để tìm hình ảnh và để biết tên tuổi."

Kính thưa các quý vị, ba em còn nói nhiều lắm nhưng nào em có còn nghe được gì nữa đâu. Lúc đó em chỉ biết gục đầu vào lòng người cha thân yêu của em mà khóc.

Khi biết rõ lai lịch của mình rồi, em đã quyết tâm phải làm một cái gì đó. Trong sự buồn bực vì bị chế giễu em đã nghĩ quẩn là nếu em trở thành một tên cướp, em sẽ đi cướp một nhà băng nào đó kiên cố nhất thế giới mà từ xưa đến nay chưa có một ai dám cướp. Nếu em trở thành một tên sát nhân thì em sẽ giết một nhân vật nào nổi danh nhất thế giới nhưng cuối cùng thì em nghĩ là chỉ có con đường học vấn thành công thì em mới làm vui lòng ba mẹ em và có thể giúp cho quê hương mình sau này.

Người điều khiển chương trình nói:

- "Trong rất nhiều câu chuyện về những thảm cảnh mà chúng ta đã phải bỏ nước ra đi, có thể nói câu chuyện của em là đáng thương tâm và cảm động hơn tất cả, cứ như là trong truyện tiểu thuyết vậy. Em có thể kể thêm cho mọi người cùng nghe những vui buồn của việc học tiếng Việt được không?"

- "Kính thưa các quý vị và thưa anh, việc học tiếng Việt Nam của em phải nói là cười ra nước mắt và dở khóc dở cười. Cười ra nước mắt là, cũng vì tiếng Việt mà em bị mất cơ hội cưới một người con gái đẹp. Còn dở khóc dở cười là em phải khốn đốn mỗi khi gọi đến tên nó.

Trong một lần qua Paris thực tập, nhóm của em có năm người, mỗi người mang một quốc tịch khác nhau, trong đó có một anh mang quốc tịch Việt Nam tên là Thanh Tâm. Trong một lần em đến một vũ trường, em thấy có một cô gái Việt Nam làm trong quầy rượu. Phải nói là cô này đẹp tuyệt trần. Đẹp không thể nào có chỗ để mà chê được. Em muốn làm quen mà không biết phải nói năng ra làm sao. Một hôm em hỏi anh Thanh Tâm - dĩ nhiên là nói bằng tiếng Anh - Anh chỉ cho em lời nói và cách mời một người đàn bà Việt Nam nhảy đầm. Anh Thanh Tâm đứng lên, anh bỏ tay trái ra sau lưng khoảng ngang lưng quần. Tay phải anh để vào trước ngực bên chỗ trái tim, người anh hơi cúi về phía trước một chút và vừa nở nụ cười vừa nói: Thưa bà, tôi rất hân hạnh được mời bà nhảy bản này. Cùng lúc đó bàn tay phải anh đưa ra phía trước như là mời chào.

Em đã tập động tác đó và tập nói câu tiếng Việt đó rất nhiều lần. Anh Thanh Tâm xác nhận là đã đạt đến 100%.

Một hôm, em mời cả nhóm năm người đi vũ trường nơi có cô gái đẹp người Việt Nam làm việc. Ngồi một lúc, em lấy hết can đảm đến trước mặt cô gái đó và làm động tác mà em đã thuộc lòng. Sau khi nói dứt câu: Thưa bà, tôi rất hân hạnh mời bà nhảy với tôi bản này và em chưa kịp đưa tay ra phía trước như mời, thì cô gái đó nhú mày lại và nhìn em một cách rất ngạc

nhien và hỏi: Anh nói cái gì? Lúc đó em không hiểu cô ta nói gì, nhưng nhìn nét mặt của cô ta thì em nghĩ là em đã nói sai, vì vậy em lập lại một lần nữa câu nói đó. Vừa nói dứt câu thì cô ta trừng mắt nhìn em và nói: Đồ dzô dziên! rồi bỏ đi nơi khác.

Vừa ngượng vừa tức vì nghĩ anh Thanh Tâm đã chỉ em một câu nói không hay. Trở về bàn, em cố gắng viết cái câu nói cuối cùng của cô gái Việt Nam vào cuốn sổ tay để sau này có dịp sẽ tìm hiểu xem câu đó có nghĩa gì.

Nhìn anh Thanh Tâm cười nói rất hồn nhiên với các bạn cùng nhóm mà em thấy giận anh Thanh Tâm rất nhiều. Một khoảng thời gian thật ngắn sau đó, bất chợt anh Thanh Tâm nhìn thấy cô gái Việt Nam từ xa và anh đứng dậy để đến bên cô gái đó. Nhân lúc anh Thanh Tâm đứng lên, em đã gọi tính tiền và bỏ đi về trước sự ngạc nhiên của các bạn cùng nhóm.

Hai năm sau, tức là khoảng vài tháng trước đây. Bây giờ thì em đã rành tiếng Việt rồi, em nhận được một thiệp hồng mời dự đám cưới của anh Thanh Tâm và cô dâu Tố Quyên. Lúc đầu em dự định không đi, nhưng suy nghĩ lại thì thấy chuyện cũng đã cũ và có thể nhân dịp này để trả thù anh Thanh Tâm.

Đến ngày dự cưới. Khi đến phiên em bước tới chúc mừng thì ô kìa! sao cô dâu này em thấy quen quá mà không nhớ đã gặp ở đâu. Cô dâu Tố Quyên thì nhìn em cười rất là thân thiện như là bạn cố tri của em. Anh Thanh Tâm thì chỉ nhìn em cười một cách bí ẩn mà không nói gì.

Còn đang vận động trí nhớ thì Tố Quyên đã bỏ bó hoa cầm trên tay xuống bàn. Tay trái của Tố Quyên để ra sau lưng, tay mặt để trước ngực và hơi cúi mình về phía trước và nói với em: "Thưa ông, tôi rất hân hạnh mời ông cùng vợ chồng chúng tôi nhảy đầm."

A, bây giờ thì em nhớ ra rồi, Tố Quyên chính là cô gái phụ giúp trong vũ trường năm xưa. Tố Quyên nắm tay em và nói: Em xin lỗi anh về vụ của

năm xưa nghe. Hồi đó em đâu có biết là anh không biết tiếng Việt Nam. Thấy anh nói đúng giọng quá mà lại gọi em là bà trong khi em mới mười bảy tuổi nên nghĩ là anh cố tình chọc em nên em giận và nói nặng lời với anh.

Anh Thanh Tâm thêm vào: Khi anh đến mời Tổ Quyên nhảy, và khi hai đứa trở về bàn thì mấy người bạn nói em đã bỏ về trước. Khi tụi này quyết định làm lễ cưới mới đem hình bạn bè ra để ghi thiệp mời thì lúc đó Tổ Quyên mới chỉ vào hình em rồi hỏi đó là bạn anh đó hả. Sau đó Tổ Quyên mới kể cho anh nghe chuyện em mời Tổ Quyên nhảy và anh cũng kể cho Tổ Quyên nghe em học cách mời người đàn bà nhảy đầm. Tại em nói là đàn bà nên anh tưởng phải là người lớn chứ có dè đâu. Thôi bây giờ đã hiểu nhau rồi thì ba đứa mình coi như anh em, anh đặt tên em là Thanh Hùng với đầy đủ ý nghĩa của tên. Thế rồi ba đứa em ôm nhau cười hô hô trước sự ngạc nhiên của nhiều người đang đứng chờ tới phiên đến chúc mừng.

Sau khi rời khỏi nhóm bạn ở Paris năm đó, em đến thực tập ở Tiệp Khắc. Trong một dịp cuối tuần em đang lang thang một mình trong vườn thú thì có tiếng hỏi: Anh có phải là người Việt Nam không? Lúc đó em chưa hiểu câu hỏi đó, nhưng nghe hai chữ Việt Nam thì em loáng thoáng hiểu và vì vậy nên gật đầu và trả lời bằng tiếng Anh: Tôi là người Việt Nam nhưng tôi không biết nói tiếng Việt Nam.

Vợ chồng trẻ người Việt vừa hỏi em câu đó lấy làm ngạc nhiên lắm nên làm quen với em. Sau khi hiểu rõ về em thì vợ chồng trẻ đó mời em về nhà ăn cơm. Trong bữa ăn có một món mà em thấy ngon lạ lùng nên em hỏi tên món đó. Người vợ trẻ trả lời em đó là món LEM. Kính thưa các quý vị, em xin lập lại là người vợ trẻ đó phát âm là LEM với chữ L rõ ràng. Em đã kín đáo lấy viết ghi vào sổ chữ đó để có dịp thì sử dụng đến. Một tháng sau, em có dịp đến miền Nam của nước Tiệp Khắc. Trên đường đi em gặp một

restaurant Việt Nam. Vào nhà hàng, em được một cô gái khá đẹp ra tiếp. Cô ấy hỏi em ăn gì thì em nói là em muốn ăn bún với LEM. Dĩ nhiên em chỉ phát âm mỗi chữ bún Lem bằng tiếng Việt thôi. Nghe em nói chữ đó thì cô ta ôm bụng cười rồi nói: Tiếng Việt Nam phải nói là NEM với chữ N chứ trong món ăn thì tiếng Việt không có món LEM.

Thôi cũng được! và cho tôi một chai bia luôn.

Một lúc sau, cô ta bung ra cho em một tô bún. Nhìn tô bún thì bây giờ đến phiên em ôm bụng cười. -Tôi đã nói với cô là tôi đã có ăn món bún LEM rồi mà. Không phải thứ này đâu. Thôi được, cô cứ để đó tôi thử xem sao. Khi gấp miếng thịt ăn, em đã tưởng nhà hàng cho em ăn thịt sống để hư và bây giờ đã lên men và bị chua. Em len lén lấy một tờ giấy gói lại mớ thịt đó và cất vào trong cặp chờ lát nữa sẽ ra bỏ ngoài đường. Ăn hết tô bún không, đang buồn vì ăn không đúng như ý thì cô gái đó bung một mâm món LEM đến bàn gần đó. Mừng quá nên em nói lớn với cô ta: Đó! đó là món LEM đó! Cô ta quay nhìn em rồi nói sẽ đến bàn em ngay.

Khi cô ta đến, em cho biết đó là món LEM mà em muốn. Cô ta nói: Trời ơi là trời! Đó là CHẢ GIÒ đó anh ơi chứ không phải là LEM đâu. Còn món vừa rồi anh ăn thấy có ngon không?- Cô ơi! tôi nghĩ là nhà hàng làm lộn rồi. Thịt còn sống đã bị hư và bị chua rồi, tôi không dám ăn và gói vào đây để dành lát nữa đem bỏ. Đâu đưa tôi coi! Khi em đem ra thì cô ta lấy một miếng bỏ vào miệng vừa nhai vừa nói: Anh ăn đi có bị chết thì tôi chịu trách nhiệm cho. Đây là món ăn nổi tiếng của Việt Nam đó. Nghe nói vậy và cũng thấy cô ta ăn một cách rất ngon lành nên em cũng ăn. Phải công nhận là ăn món đó và uống với bia thì tuyệt cú mèo!

Sau khi thưởng thức xong món chả giò, em lấy viết và ghi tên món đó vào sổ.

Một tháng sau em trở về miền Nam nước Đức. Vào một Vietnammese

Restaurant, vì là buổi trưa nên ra tiếp em là một em bé khoảng tám hay chín tuổi gì đó. Em nói em muốn ăn món LEM hay CHẢ GIÒ. Có lẽ cô bé cũng không rành tiếng Việt Nam nên cô bé trả lời là không có hai món đó. Em cố gắng tả hình dáng món đó cho cô bé hiểu vì em biết nhà hàng Việt Nam nào cũng có bán món đó. Sau một lúc thì cô bé hiểu và nói tên món đó người ta gọi là CHẢ RÁN. Khi cô bé bung ra cho em món chả rán, em thắc mắc là nên gọi tên nào thì đúng. Vì chỉ có một món ăn rất ngon mà em phải phát diên lên mỗi khi muốn order. Nghe thấy thắc mắc của em thì từ trong quầy, một người đàn ông đang nghỉ trưa và khá lớn tuổi bước ra. Ông ta khuyên em là nên học tiếng Việt cho rành vì dù sao em cũng là người Việt Nam. Ông tặng em một cuốn tự điển Việt Anh và một cuốn tự điển Anh Việt. Bây giờ thì em đã hiểu là ở miền Bắc nước Việt Nam thì tên nó là NEM hoặc là CHẢ RÁN chứ không phải là LEM. Đây là một phát âm không đúng của một số người Bắc ở miền quê. Ở miền Nam nước Việt thì nó là CHẢ GIÒ. Còn món nhậu lai rai rất nổi tiếng của miền Nam nước Việt là món NEM CHUA./."

Phạm Văn Thuận

May 07, 2005

Nguồn: Ngọc Trân sưu tầm
Được bạn: NHDT đưa lên
vào ngày: 22 tháng 7 năm 2007